

«Норуот
күүһэ —
көмүөл
күүһэ!»

ЭНГИСИЭЛИ

2016 сыл
Бэс ыйын
7 күнэ
Оптуорунньук
№63 (10459)

1935 сыл алтынны 5
күнүгэр төрүттэммитэ

○ Нам улуунун хаһыата ○

1996, 2005, 2009 сылларга
«Сыл бастыг хаһыата»

БЭБЭНЭЭ... БҮГҮН... САРСЫН...

Улуус баһылыгын
мунһабыттан
бэлиэтээһиннэр

Улуус баһылыга правитель-ство председателин бастакы солбуйааччы А.А. Стручкову кытта көрсүһүүтүгэр Намга оҕо саадын, Хамафатта орто оскуолатын, Аппааныга культура киинин тутууга көпсэтии барда. Хамафатта орто оскуолатыгар 220 оҕо миэстэтин нэһилиэк сайдар, киһи ахсаана элбиер перспективатын көрөн дүөрөлээһини ырыттылар. 2010 с. 1700 киһи регистрацияламмыт буоллабына, 2016 с. 2170 тэҥнэстэ, 6 сылга 400-тэн тахса киһи эбиллибит.

Дьокуускайтан Олонхо ассоциациятын бэрэстэбиитэллэрэ тахсан 2019 с. Намна Олонхо ыһыаҕа ытыллар сири-уотун көрдүлэр, манна Мьмах кинээс олоҕо сылдыбыт уһаайбатын онорууга барыллаан Партизан аһынан 2 Хомустаахха нуучка казактара туһуу остуруоктары (Чымаадай) утары сиргэ дьон тохтоотулар.

«Намкоммунтеплогэнерго» уопсай мунһабыр сыллааҕы отчуот, аудиторскай бэрэбиэркэ түмүгэ көрүлүннэ, директордар сэбиэттэрин састааба ситэриллэн биэрдэ. Быйыл 4 котельнай (Намга 6 N-дээх, Модут детсадтарыгар, Түбэ оскуолатыгар, Көбөкөн балыһатыгар) тутулдуохтаахтар.

Партизан бөһүөлөгэр «Сындыс» кубогар саха аттарын сүүрдүүтэ ытылына, манна Мэнгэ Хаҥаластан, Хаҥаластан, Амнаттан, Горнайтан, Сунтаартан, Дьокуускайтан кэлэн кыттыны ылылар. 500-тэн тахса көрөөччүлээх улахан хатыһылаах күрэхтэһии буолан ааста.

Сельхозбиэрэпиксэ семинардар ытыллыахтара, дьаһалта специалистарын аттестацията буолуоҕа. Субуотага улуус Устаабыгар уларытылары киллэригэ публичнай истиилэр тэриллээхтэрэ, өрөбүлгэ И.Е. Винокуров аатынан сквер аһыллыахтаах.

Ыһы үлэтэ үмүрүйэн эрэр, хортуппуй 304 гаада олордунна (былаан — 533), оҕуруот аһа 31,3 гаада, кормовой культуура 860 гаада ыһылына (былаан — 1700). Үтүт туттарыга бэс ыйынааҕы булаан туолла, ыам ыйыгар субсидия харчыга олорчу тиксэрилиннэ.

«Ростелеком» улуус киинигэр 10 таас дьыаҕа «Оптика до абонента» акциянан опволоконнай линия тардыаҕа. «Зональный конкурс профмастерства» дьон күрэххэ связистарыт иккис миэстэни ситистилэр.

Спорт эйгэтигэр үгүс күрэхтэһилэр бардылар. Хорватияҕа ытыллыбыт пляжнай тустууга Нам бөһөстөрө Игорь Софронеев иккис миэстэни, Гаврил Слепцов үгүс миэстэни ылылар. «Манчаары ооньнууларыгар» бөлөмнөни быһытынан улуустааҕы спартакиада ытылына. 13 нэһилиэк хамаандата 9 көрүнгэ күрэхтэһэн хамафаттар бастаатылар, иккис миэстэҕэ Хатын Арыы, үгүскэ Үөдэй тигистэ.

Бэлиэтэннэ
В. КАСЬЯНОВ

Оҕо — олох сибэккитэ

Улууспутугар бэс ыйын 1 күнүгэр — Аан дойдутааҕы оҕо көмүскэлин күнүн көрсө киэн ис хоһоонноох тэрээһиннэр буолулар. Ол курдук, үөрүүлээх быһыыга-майгыга Доҕордоһуу болуоссатыгар оҕо-уруу тоҕоруна мустан, илии-илиилэриттэн ылсан оһуокайдан, ыллан-туойан, үгүкүлээн дайдылар.

Оҕо-аймах чугдаар үөрүүтүнэн фонтан холбонон үөрүүнү өссө үксэттэ. Ол кэнниттэн бары түмсэн параданан Максим Кирович Аммосов болуоссатыгар тийэн «Ленскэй нэһилиэк» МТ нэһилиэнньэлээх пууннары тупсары сылынан оҕо ооньнуур площадкатын астылар. Мустубут дьонго-сэргэҕэ «Нам улууна» МТ баһылыгын бастакы солбуйааччы Инна Сивцева, «Ленскэй нэһилиэк» МТ баһылыга Андрей Новгородов оҕолор үөрэ-көтө, дуоһуа сынныанар сирдэрэ буоллун дьэн эбэрдэлэрин тирриэтилэр. Детсад итиллээччилэрэ, алын сүһүөх кылаас оҕо-

ИННИКИ КЭСКИЛБИТ

лоро бэрт сэргэх ырыаларынан, хоһоонноруна, үгүкүлэринэн мустубут дьону сэргэхситтилэр. Бу күн консультационнай пуун-

нар үлэлээтилэр, бажалаахтарга психологтар, логопедтар сүбэ-ама биэрдилэр.

Андрей Новгородов, «Ленскэй нэһилиэк» МТ баһылыга: «Былырын СР Олох-дьаһах коммунальной хаһаайыстыбатын министерствота ыппыт куонкуруһар кыттан 8 мөл.солк. грант ылбыппыт. Онон быйыл республикабытыгар нэһилиэнньэлээх пууннары тупсары сылынан анаан ол граммтыт харчытыттан 1 мөл. 300 тыһ. солкубайга оҕо ооньнуур площадкатын ылан Максим Кирович Аммосов болуоссатын таһыгар туруордубут. Номнуо, площадканы туруора сырыттаһтарына оҕолорбут кэлэн үөрэ-көтө онньообуттара. Онтон тиһигин ситтэбинэ төрөптүтэр оҕолорунаан кэлэн дуоһуа сынныаныхтара», - дьэн бэйэтин санаатын үлэлэһиннэ.

С. АРГУНОВ, «Нам улууна»
МТ пресс-киинэ

ҮРҮН ТУНАХ ЫҢЫАХТАР

(НЭҺИЛИЭКТЭРГЭ... УЛУУСТАРГА... РЕСПУБЛИКАҒА...)

- Бэс ыйын 4 күнэ — Культура эдэр специалистарын республикатааҕы ыһыахтара, Ус Хатын (Дьокуускай)
- Бэс ыйын 11 күнэ — Намнааҕы народнай суут үбүлүйө, «Фортуна» (Хамафатта)
- Бэс ыйын 12 күнэ — Хомус республикатааҕы ыһыаҕа, Кэптэни (Уус Алдан)
- Бэс ыйын 17 күнэ — Салбаҥ нэһилиэгэ 50 сылыгар үбүлүйдээх ыһыах, Салбаҥ
- Бэс ыйын 17 күнэ — «Искра нэһилиэгэ» МТ ыһыаҕа, Искра
- Бэс ыйын 17 күнэ — «Никольскэй нэһилиэгэ» МТ ыһыаҕа, И.С. Шарапов аат. Сир музейын 25 сыллаах үбүлүйө, Никольскэй
- Бэс ыйын 17 күнэ — «Модут нэһилиэгэ» МТ ыһыаҕа, Модут
- Бэс ыйын 17 күнэ — «Арбын нэһилиэгэ» 80 сылыгар үбүлүйдээх ыһыах, Арбын
- Бэс ыйын 17 күнэ — «Хомустаах 2-с нэһилиэгэ» МТ ыһыаҕа, Хатас
- Бэс ыйын 17-18 кк. — Республикаатааҕы ыччат ыһыаҕа, (Амма)
- Бэс ыйын 18 күнэ — «Бөтүг нэһилиэгэ» МТ ыһыаҕа, Бөтүг
- Бэс ыйын 18 күнэ — «Партизан нэһилиэгэ» МТ ыһыаҕа, Партизан
- Бэс ыйын 18 күнэ — «Үөдэй нэһилиэгэ» МТ ыһыаҕа, Үөдэй
- Бэс ыйын 18 күнэ — «Ленскэй нэһилиэк» МТ Куонта Кириэс тэриллибитэ 75 сылыгар үбүлүйдээх ыһыаҕа, культура уонна сынныалан паарката, Нам
- Бэс ыйын 18 күнэ — «Түбэ нэһилиэгэ» МТ ыһыаҕа, Түбэ
- Бэс ыйын 18 күнэ — «Хамафатта нэһилиэгэ» МТ ыһыаҕа, Хамафатта
- Бэс ыйын 18 күнэ — «Хатырык нэһилиэгэ» МТ ыһыаҕа, Хатырык
- Бэс ыйын 19 күнэ — «Хомустаах 1-кы нэһилиэгэ» Д.Ф. Алексеев 80 сааһыгар үбүлүйдээх ыһыаҕа, 1 Хомустаах
- Бэс ыйын 21 күнэ — Нам улуунун И.Е. Винокуров төрөбүтэ 120 сылыгар үбүлүйдээх ыһыаҕа, Кыһыл Дэрэбинэ
- Бэс ыйын 25-26 кк. — Туймаада ыһыаҕа, Ус Хатын (Дьокуускай)
- Бэс ыйын 27-28 кк. — Республикаатааҕы Олонхо ыһыаҕа, Верхоянскэй к.
- Бэс ыйын 28 күнэ — П.П. Ядрихинскэй-Бэдьээлэ 115 сааһыгар Көбөкөн нэһилиэгин ыһыаҕа, Көбөкөн

И.Е. Винокуров
төрөбүтэ 120 сылыгар

ААТЫН ҮЙЭТИТЭН

2016 с. бэс ыйын 3 күнүнээҕи туругунан И.Е. Винокуров төрөбүтэ 120 сылын бэлиэтиир үбүлүйүгэр көмө бэрээдэгинэн улуус ветераннарын общественной фондатыгар үбү киилэрдилэр:

- 26.05.2016 «Нам улууна» МТ — 3379 солк.
- 30.05.2016 НКК «Саха» Намнааҕы филиала — 5000 солк.
- 30.05.2016 «Веснянка» МДОУ (Никольскэй) (уу харчынан) — 6000 солк.
- 30.05.2016 «А.Ф. Шестаков аат. СК» МБУ — 16500 солк.
- 30.05.2016 «Агентство по развитию территорий» МАУ — 11381 солк.
- 31.05.2016 «Хатын Арыы нэһилиэгэ» МТ — 10000 солк.
- 31.05.2016 «Спектр» МАУ (Хатын Арыы) — 1750 солк.
- 31.05.2016 «Хатынчаана» МБДОУ — 7200 солк.
- 31.05.2016 «Затонская СОШ» МБУ — 10000 солк.
- 31.05.2016 «Никольская НОШ» (уу харчынан) — 3000 солк.
- 31.05.2016 Соц. фонда (уу харчынан) — 1000 солк.
- 31.05.2016 «Модут СОШ» МБОУ — 10137 солк. 43 кэп.
- 31.05.2016 «Искра СОШ» МКОУ — 8500 солк.
- 31.05.2016 «Модут СОШ» МБОУ — 3696 солк. 75 кэп.
- 31.05.2016 «Мичээр» МКДОУ (Күрэн Ат) — 2400 солк.
- 31.05.2016 «Искра ООШ» МКОУ — 1800 солк.
- 31.05.2016 «Мичээр» МКДОУ (Күрэн Ат) — 1650 солк.
- 01.06.2016 «Сулусчаан» 11 №-дээх МБДОУ — 10000 солк.
- 01.06.2016 Кыһыл Дэрэбинэ МБДОУ — 6500 солк.
- 01.06.2016 «Кытылчаан» 2 №-дээх МБДОУ (Хамафатта) (уу харчынан) — 5750 солк.
- 01.06.2016 3 №-дээх МБДОУ (уу харчынан) — 4300 солк.
- 02.06.2016 «Чэчир» МБДОУ (Нам) — 5750 солк.
- 02.06.2016 «Чэчир» МБДОУ (Нам) — 2000 солк.
- 03.06.2016 «Кэскил» 5 №-дээх МБДОУ (уу харчынан) — 4500 солк.
- 03.06.2016 «Теремок» 10 №-дээх МБДОУ (уу харчынан) — 5200 солк.
- 03.06.2016 «НКТЭ» АО (уу харчынан) — 10000 солк.
- 03.06.2016 «Намнааҕы оскуола-саад» МБОУ — 10500 солк.
- 03.06.2016 «Намнааҕы оскуола-саад» МБОУ — 1800 солк.
- 03.06.2016 «Улуустааҕы гимназия» МБОУ — 26300 солк.
- Нэдиэлэҕэ 172894 солк. 18 кэп.
- Барыта — 750052 солк. 79 кэп.
- Мантан көстөрүн курдук, чулуу биир дойдулаахпыт И.Е. Винокуров үбүлүйүгэр баа өттүнэн үбүнэн кыттыһы хаамыта бытаан, үп кириитэ сэмэй. Оттон үбүлүйү кытта сибээстээх тэрээһиннэргэ фонда нөҕүө балачка ороскуот күүтүллэр. Онон суһаллык тэрилтэлэр, предприятиялар, урбааньыттар, биридилээн да граждандар фонда кыттыһан үбүлүйү үрдүк таһымна ыытарга кылааккытын киллэрэ охсорутугар ынырабыт.

Улуус ветераннар
общественной фондатын
сэбиэтэ

Улуус нэһилиэктэригэр

Бам ыйын 16 күнүттэн-27 күнүгэр диэри Нам улууһун бүтүн Аан дойдутаагы дьэи кэргэн күнүн бэлиэтигэр элбэх тэрээһиннэр чэрчилэринэн ыам ыйын 27 күнүгэр Нам сэлиэнньэтин «Сардаҥа» кинотеатрыгар бастын ыаллары чиэстээһин уонна «Сайдам ыал» эдэр кэскиллээх ыаллар икки ардыларыгар улуустаагы күрэх тохсус төгүлүн ыгытылына.

Бу күрэх аан бастаан 2006 сыллаахха, Саха Республикаһын культураны туйгуна Вера Васильевна Колпашникова көүлүлэһиннэн ыгытыллыбы-

Николай Николаевич, Клара Васильевна Протопоповтар, Партизантан Валерий Павлович, Галина Михайловна Соловьевтар, Никольскайтан Ньургустан Валерьевич, Надежда Владимировна Эверстовтар, Граф Бизэргиттэн Тамара Ивановна, Егор Егорович Колесовтар ситистилэр.

Улуустаагы күрэх кыттыылаахтарынан Бөтүг нэһилиэгиттэн Станислав Степанович, Пелагея Алексеевна Баишевтар (дьэи кэргэн 4 оҕолоохтор), Үөдэй нэһилиэгиттэн Августин Иннокентьевич, Александра Дмитриевна Ильиннар (икки оҕолоохтор, Августин спортиструкторынан, Александр Үөдэй нэһилиэгин

кэргэттэр дьобурдарын көрдөрөр быыстапка киридилэр.

Күрэх дьүүлүүр сүбэтин председателинэн Нам улууһун дьэи кэргэн уонна оҕо управлениын начальнига Степанова Т.Н., чилиэннэринэн улуустаагы эдэр ыаллар икки ардыларыгар ыгытыллар «Сайдам ыал» күрэх автору Прокопий Ядрихинский аатынан олонхо киинин директору Колпашникова В.В., И.С. Гаврильев аатынан Намнаагы 1 №-х орто оскуола директору, улуустаагы «Матери России» общество председатели Габышева Е.П., А.Ф. Шестаков аатынан сынналан киинин режиссера, улуустаагы аҕа түмүүтүн пред-

Улуус баһылыгы колонката

ААСПЫТ НЭДИЭЛЭБЭ

Ааҕааччы, дорообо!

Самаан сайыммыт кэлэн үгэс курдук ыһыахтар сүпсүргөннэрэ саҕаланна. Быйыл биллиилээх биһир дойдутаахпыт Илья Винокуров 120 сылын бэлиэтээһин сүрүн кэрдиһинэн Кыһыл Дэриэбинэбэ бу даатаҕа аһаҕааччы ыһыах буолуоҕа. Уопсайынан, ханнык баҕарар улахан тэрээһин үбүлээһини кытта сибээстээх, онуоха бары ороскуоту бюджет суотугар баҕарбыһыт да иннигэр толору сабар кыахпыт суох. Ол иһин VI спортивнай Оонһуулартан саҕалаан (ол да иннигэр нэһилиэнньэни үл өтүнөн кыттыһынарар үлэ ыгытыллара) Улуу Кыайы 70 сылыгар ветераннар фондаларын нөҥүө улуус нэһилиэктэриттэн, тэрилтэлэриттэн, бириддиһэн дьон-нортон көңүл өттүнөн үл хомуйуута ыгытыллара.

Сорохтор быстах санааларыттан эбитэ буолуо, сорохтор сорууан даҕаны бу хомуллар үбү дьаһалта тус бэйэтин наадатыгар туттарын курдук кэпсипиллэр, суруйаллар. Оннук буолбатах, биһиги бюджеттэн туттуллубут, нэһилиэнньэттэн кирибит үбү кэпсипэйкитигэр тийэ отчуоттуубут, ону бэчээт, сайт нөҥүө аһаҕас билиигэ таһаарабыт. Эппитим курдук биһир, биһир икки күннээх хамнаһы үлэһит тус бэйэтэ сайабылыанна суруйан баҕа санаатынан биһэр бэрээдэгэ олохтоммута, ону бэркэ билээбит. Оттон бу үбүлүүй миэхэ наадата суох дири, уопсай дьыала туһугар сүрээ тэппэт киһи кыттыспата бэйэтин дьыалата. Эрэниэҕи баҕарылар ити курдук нэһилиэнньэ үксэ өйүүр, үбүнэн, субуотунньугунан тус кылаатын киллэрэр өттө быдан элбэх буоларыгар.

Күммүт-дьылыбыт бу ыган кэллэ, сорох нэһилиэктэр, тэрилтэлэр, бириддиһэн да дьон фондаҕа баҕа өтгүлэринэн үл киллэрэннэр 700-тэн тахса тыһ. солк. буолла, оттон биллэрбиһит курдук ороскуоптуп элбэх, бу 3 мөл. тахса сметалаах ороскуоттан аһаҕас 2 мөл.-нэ Дьокуускайга И.Е. Винокуров скверин тутууга туһайыллар. Дьокуускай мэрията, правительство 2-лии мөл. кыттыһаллар, онон бу сквер уопсай сметата 6 мөл. солк. буолар. Онон патриотуу санаанан салайтаран, уопсай дьыалаттан туора турбакка хас бириддигит тус кылаатын киллэриэ диэн эрэл санаабын биллэрэрбин көңүллээм.

Александр АТЛАСОВ

За здоровый образ жизни

КАК ОСТАНОВИТЬ ПЬЯНСТВО НА КРАЙНЕМ СЕВЕРЕ?

Найти пути выхода из этой проблемы решила Общественная палата РФ. 26 мая в Москве на круглый стол под названием «Здоровый образ жизни – залог сохранения культурного многообразия народов России (на примере коренных малочисленных народов Севера)» слетелись представители Севера и Арктики. Якутию на круглом столе представляли Матвей Лыткин, руководитель Управления госалкогольконтроля РС(Я), и Иван Егоров, председатель Комиссии по охране здоровья, физической культуре, спорту и популяризации здорового образа жизни Общественной палаты РС(Я).

Матвей Лыткин выступил с докладом «О реализации программ по пропаганде здорового образа жизни на территории РС(Я)». А Иван Егоров рассказал о ЗОЖ на примере Республики Саха (Якутия).

В прошлом году у нас в Якутии было создано Управление госалкогольконтроля, - рассказал Матвей Лыткин. - Дело в том, что ситуация с алкоголизацией населения в республике пока не радует. По уровню потребления алкоголя Якутия была на первых строчках антирейтинга по Российской Федерации. Поэтому государственная антиалкогольная политика была просто необходима. Мы считаем, что одних запретов здесь недостаточно. Сейчас в Якутии идет большая разъяснительная работа о вреде алкоголя и пользе трезвого, здорового образа жизни. И результаты уже есть. В разы снизились показатели по тяжким преступлениям, убийствам, самоубийствам. Как оказалось, смертность от внешних причин тесно взаимосвязана с доступностью алкоголя. Снижение употребления алкоголя положительно сказывается на все существующие социальные проблемы общества.

Модератор круглого стола Султан Хамзаев – первый заместитель председателя Комиссии по поддержке молодежных инициатив Общественной палаты РФ – отметил, что профилактика алкоголизма в регионе идет с разной степенью интенсивности. По его словам, есть гиперактивные регионы, есть пассивные, а есть регионы с бессистемной политикой.

В ходе круглого стола в качестве главной проблемы северных коренных народов отметили неурегулированные поставки алкоголя и низкую стоимость водки — порядка 170 рублей за пол-литровую бутылку. По словам участников встречи, для результативного решения проблемы алкоголизации необходимо создавать возможности для инвестиций в традиционную хозяйственную деятельность для инвестирования в традиционную хозяйственную деятельность для написания в законе налоговые преференции для тех жителей, которые открывают собственное дело.

Султан Хамзаев пообещал, что Комиссия Общественной палаты РФ по поддержке молодежных инициатив доработает озвученные предложения и направит их в профильные органы власти.

Пресс-служба Управления Республики Саха (Якутия) по лицензированию и осуществлению контроля за розничной продажей алкогольной продукции

«САЙДАМ ЫАЛ» КҮРЭХХЭ

та. Улуустаагы «Сайдам ыал» күрэхэ 2009 сыллаах «Сайдам ыал» күрэх кыайылаахтара Туяра, Петр Абрамовтар ыгытылар.

Үөрүүлээх бизэчэргэ «Нам улууһа» МТ баһылыгы солбуйааччы Сивцева И.И., Нам улууһун дьэи кэргэн уонна оҕо управлениын начальнига Степанова Т.Н. эҕэрдэ тылларын эттилэр. Бастакы чааһынан бастынтан бастын дьэи кэргэттэри чиэстээһин буолла. «Нам улууһун Күн күбэй ийэтэ» уонна «Нам улууһун Ытык аҕата» саҕа улуус бэлиэтэ биэргэтиллибитэ. Быйыл бастакынан бу бэлиэни «Нам улууһун Күн күбэй ийэтэ» бэлиэ хаһаайкатынан Граф Бизэргиттэн Павлова Роза Васильевна уонна 1 Хомуустаахтан Жиркова Варвара Дмитриевна, «Нам улууһун Ытык аҕата» бэлиэни Арбынтан Гоголев Иннокентий Иннокентьевич бэлиэтэннэр.

Нам улууһун Бочуоттаах кинигэтигэр «Нам улууһун бастын дьэи кэргэн» хаһаайтыгарынан Хамаҕаттаттан 48 сыл биригэ ололорбут Вера Никифоровна уонна Дмитрий Дмитриевич Винокуровтар, 1 Хомуустаахтан 46 сыл биригэ ололорбут Светлана Алексеевна, Филипп Алексеевич Соловьевтар, Хамаҕаттаттан 46 сыл биригэ ололорбут Надежда Варламовна Сергучева, Александр Николаевич Федоров, Намтан 44 сыл биригэ ололорбут Вера Михайловна, Денис Степанович Федоровтар, Партизантан 40 сыл биригэ ололорбут Анна Николаевна, Семен Петрович Кривошапкинар буоллулар.

Ману таһынан «Үтүө холобур» номинацияҕа кыайыыны Намтан Юрий Афанасьевич, Ирина Константиновна Эверстовтар, 1 Хомуустаахтан Алексей Алексеевич, Ирина Ивановна Соловьевтар, Хамаҕаттаттан

администрациятыгар эдэр ыччат политикаһын специалиһынан улэлиир), Ленскэй нэһилиэгиттэн Степан Николаевич Марков, Елена Константиновна Иванова, Степан П.П. Ядрихинский аатынан олонхо дьэитин фольклорга специалиһа, Елена З.П. Винокуров аатынан оҕо искусствотын оскуолатын преподавателэ, үс оҕолоохтор. Хамаҕатта нэһилиэгиттэн Владимир Владимирович, Оксана Михайловна Кудриннар, Оксана «Түһүлгэ» сынныалан кини методийа, икки оҕолоохтор, Хатын-Арыыттан Владимир Васильевич, Елизавета Владимировна Федоровтар, Владимир Намнаагы техникумга хаһаайыстыбаннай чааска дириэктэри солбуйааччы, Елизавета №1 «Кыталык» прогимназия баспытаатала, икки оҕолоохтор, буоллулар.

Күрэх алта түһүмэһинэн ыгытылына. «Дьэи кэргэн дьолун кистэлэнэ» - бэйэни билиһиннэри, «Интеллектуальной оонньуу» - бэриллибит боппуруостарга эппиэттээһин, «Физкультура уонна спорт-чөл олох төрүөтэ - спортивнай нүөмэр», «Проект көмүскээһин», «Кэрэ дьүөрөлэһии», вальс үгкүүтүгэр киэһээҥи былааччыһыны көрдөрүү, «Дьэи кэргэн үгэһэ», дьэи

седателэ Кривогорницын А.К., улуустаагы «Сайдам ыал-2015» күрэх кыайылаахтара Марианна Дмитриевна, Иннокентий Михайлович Татариновтар. Кинотеатр фойетыгар эдэр ыаллар «Дьэи кэргэн үгэһэ» түһүмэххэ дьэи кэргэттэр дьобурдарын көрдөрүлэр.

Кыттааччылар бары биһир киһи курдук алта түһүмэххэ кыттаннар, бастынтан бастынтан ааттаннылар. Дьүүлүүр сүбэ түмүк таһаарар кэмигэр Алексей Кривогорницын социальной роллун көрдөрүлэр.

Түмүккэ кыайылаахтарынан Үөдэйтэн Августин Иннокентьевич, Александра Дмитриевна Ильиннар буоллулар. Иккис миэстэни Хамаҕаттаттан Владимир Владимирович, Оксана Михайловна Кудриннар, үһүс миэстэни Хатын-Арыыттан Владимир Васильевич, Елизавета Владимировна Федоровтар ситистилэр. Бары кыайылаахтарга уонна кыттыбыттарга анал ааттар уонна сертификаттар туттарылыннылар. Нэһилиэктэрин чиэһин көмүскээбит эдэр ыалларга олохтоох дьаһалталар, үлэ коллективтара сэмэй бэлэхтэрин туттардылар.

И.Д. Сивцева – Намыһа, Аппааны бөһ.

Үтүө дьыала чэрчитинэн

Бам ыйын 31 күнүгэр Нам сэлиэнньэтигэр «Итирик суоппар» диэн профилактикаческай операция чэрчитинэн «Уруулга иһэн баран олорума!» диэн акция ыгытылына. Акцияга И.Е. Винокуров аатынан Намнаагы педагогической колледж студьуоннара уонна преподавателлэрэ көхтөөх кыттыһыны ыллылар. Бэйэлэрэ онорбут «Уруулга иһэн баран олорума!», «Арыгылаатын, уруулга олорума» о.д.а. ис хоһоонноох араас лозуннаах плакаттары тутан кини суол Ленин уулуусатыгар турдулар, ону тэнэ флаердары үлэрдиһэр.

Намга оҕо көмүскэлин Күнүгэр Бүтүн Россиятаагы акциянан массынаҕа оҕону көрүүтэ-истиитэ суох хаалларар төрөппүттэр эппиэтинэстэрин үрдэтэр сыаллаах «Дети добра» общественной түмсүү чилиэттэрэ суоппардарга листэри түнэттилэр.

Ону таһынан бэс ыйын 3 күнүгэр эмиэ ити тэрээһиннэри сэргэ С.Д. Кобякова салайааччылаах Нам сэлиэнньэтин ветераннара бэйэлэрин сэмэй кылааттарын киллэрсэн суоппардар суолга сэрэхтээхтик, иһэн баран уруулга ололорбутун туһугар араас суруктаах, ойуулаах пла-

УРУУЛГА ИҔЭН БАРАН ОЛОРУМА!

каттаах тахсан суолга турдулар.

Добордоһуу болуоссатыгар «Сэрэниң — оҕолор!» профилактикаческай тэрээһин бастакы этабынан улуустаагы «Куттала суох көлөһө» күрэх-куонкурсу ыгытылына. Уопсайа 4 хамаанда улуус 3 оскуолатыттан кытына: Хатын Арыыттан 2 хамаанда, Хатырыктан, Модуттан. Күрэх түмүгүнэн бастакы уонна иккис миэстэлэри Хатын Арыы оскуолаты уонна үһүс миэстэни Хатырык орто оскуолаты ыллылар. Бириддиһэн бастыгыр иһин

күрэхтэһиигэ бастакы миэстэни Хатын Арыыттан Соловьева Влада уонна Модуттан Попов Эдгар ыланнар «КОЛМИ» ХЭТ (ген. дир. Н.И. Румянцев) туруорбут сүрүн бириһини - «STELS» скоростной велосипедтар хаһаайытара буоллулар.

Суолга оһол тахсыбатын туһугар үлэлэһэр, өйөбүл буолар спорт комитетыгар, культура, үөрэх управлениеларыгар, оҕо научно-технической дьобурун киинигэр ГАИ инспектордара барҕа махталларын тиэрдэллэр. А.СОЗОНОВА

**Үчүгэйи үтүктүүххэ,
үөдүтүүххэ уонна
үксэтиэххэ**

Соторутааҕыта тапталлаах Энциэли хочобутугар Дьоккуускай куорат 12 N-дээх орто оскуолатын ахсыс кылааһын үөрэнээччилэрэ улууспут айылҕатын, дьонун-сэргэтин, исторياتын билсэ кэлэ сырыттылар. Бу 14 оҕону учууталлара, математик Александр Константинович Чиряев аҕалла.

Кини өр кэмгэ республика лицей-интернатыгар айымньылаахтык үлэлээбит педагог. Александр Константинович үөрэтэр оҕолорун хаһан да мөл-төх, дьобурдаах диэнгэ араарбат. Барыларгар биэр тэҥник сыһыаннаһан үөрэтэр учуутал. Үөрэтэр оҕолорун элбэхтик үлэлииргэ, толкуйдуурга, тулуурдаах, туохха барытыгар болгомтолоох буолууга, төрөбүт тыл сүмэтин сомсууга, бары өттүнэн сайдыылаах, чин биллилээх-көрүүлээх буолууларыгар дьяныһан туран уһуйар, иитэр наставник.

Каникулларга, уопускаатын кэмигэр хас сыл ахсын оҕолор туристическай походтарын, экспедицияларын тэрийэн Саха сири арас мунуктарыгар, улуустарыгар тийтэлииллэр. Кини үөрэнээччилэрин кытта инники сылларга 12 улуска, 43 нэһилиэккэ, 33 музейга транспорт араас көрүнүнэн, сорохторугар сатыы сылдьыбыттар. Бу сылдьан улуустар айылҕаларын, хайаларын, Саха сири биллилээх дьонноро олорбут алаастарын үөрэспиттэр, чинчийбиттэр, тимиэр суол тутуутун, кэрэ көстүүлээх Булууһу, Күрүлүүрү

ИТИНИНИ БАСТАКЫ КҮӨННЭ ТУТАН

көрөн астыммыттар, биллиилээх Мандар Уус маастар-кылааһыгар кыттыбыттар, Саха театра туруорбут испэктээкиллэрин көрбүттэр.

Бу сырылырагыгар оҕолор айылҕа элбэх сонун кэрэ көстүүлэрин көрбүттэр, саха норуотун культурытын, үгэстэрин, исторياتын араас сонун чаччыларын

1923 сыллаахха Намга аҕалылыбыт локомотивы бастакынан үлэлэппит Дмитрий Ионович Аргунов уола Михаил Дмитриевич аҕатын уонна оччотооҕу дьалхааннаах кэм харсыһыыларын тустарынан кини тугу кэпсээбитин, локомотив ханна турбутун, хаһаанга дылы үлэлээбитин оҕолорго билииннэрдэ.

Күн иккис аҕарыгар Михаил Аргунов куорат оҕолорун Намга сирдээн аҕалан локомотив турбут сири көрдөрдө. Манна краевед, улууспут Ытык киһитэ Иннокентий Захарович Кривошапкин локомотив хайдах Намга баар буолбутун, хаһан электрическай уоту биэрбитин, кимнээх бу уустук, сонун тэрилли үлэлэспиттэрин уонна улуус исторياتын билииннэрдэ. Ону ыалдьыттарбыт болдойон иһитилэр, блокноттарыгар бэлиэтэнилэр, эһиил өссө төгүл кэлэн барыахпыт диэн эрэннэрдилэр.

Учууталлара этэринэн манньк тэрээһиннэр үөрэнээччилэр иллэн кэмнэрин туһалаахтык атааралларыгар, эт-хаан, өй-санаа, сир-майгы өттүнэн сайдалларыгар, буһалларыгар-хаталларыгар, бэйэни көрүнэ, хардарыта көмөлөсүһэ үөрэнэллэригэр, төрөбүт дойдularын билиилэрэ кэниригэр, таптылылара күүһүрүгэр олус наадалаахтар. Үчүгэй итиллилээх киһи үөрэххэ, олоххо элбэҕи ситиһэр.

Кини үөрэнээччилэригэр тус бэйэтинэн холобур буолар, билиитин-көрүүтүн, олоҕун уопутун үлэстэр. Александр Константинович кытта үлэтин-хамнаһын туһунан сөһөргөһөн, үөрэнээччилэригэр кини хайдах сыһыаннаһарын, кинилэрдин алгыһарын, дьарыктанарын көрөн-истэн баран кинини А.С. Макаренко, В.А. Сухомлинскай уонна аҕата К.С. Чиряев (СР үөрэҕиритин туйгуна, Ороһутааҕы норуот педагогикатын түмэлин төрүттээчи, оҕону-ыччаты иити туһунан элбэх кинигэ автор) курдук улуу, чулуу учууталларга — иитээччилэргэ, бэйэм сүгүрүйэр дьоммор, тэҥни туттум. Кинилэргэ майгынын, иитэр-үөрэтэр ньымаларын утумнаабыт үтүөкөн педагог эбит.

И. ИВАНОВ

Оҕо — олох сибэккитэ

2004 сыллаахха Искраҕа балаҕан ыйын ортогугар иккитин ааспыт оҕо үс хонукка сүтэн дэриэбинэҕэ аймалҕан бөҕө тахсыбыт. Дэриэбинэ олохтоохторо, бары, 250 киһи оҕолорун көрдөөн сүпсүлгэн бөҕө түспүттэр, онтон төрдүс күннэригэр МЧСтары ыгыран көрдөтөргө турмутттар.

КЫРАЧААН ТРАКТОРИСТ

Онон вертолет ыраас хонууга түһэн хамандьырдар байыстарын стройдатан ким ханна баран көрдүөхтээҕин быһаар туран көрдөбүнэ — талах быһыгар туох эрэ хамныыр, кып-кыра оҕочоос мөхсө сытар эбит. Саҥа аллайан хаһытыгы түспүт: «Вот же лежит», — диэн. Оттон байыстары кытта аҕата сүүрэн кэлбиттэр, оҕо аҕатын көрөөт да: «Чөйдө аҕал», — диэхтээбит. МЧС дьоно оҕону хайҕаабыттар аҕай. Оҕо көстүбүтүн үөрэн, көтөбөн ылан өрүтэ быраҕаттаабыттар, «Вот наш человек», — диэн буолбут.

Бу сүтэн аймалҕаны таһаарыбыт оҕо Айтгал диэн. Ити саҕана телевизорга «Санта Барбара» телесериал кэлэ турар эбит. Эбэтэ наар ону көрөр, ийэтэ дьахталлары кытта отоннуу барбыт, онон Айтгал ийэтин көрдөөн тыаҕа тахсыбыт уонна дьэтин булан кэлбэтэх. Оҕо сылдьыбыт сири көрдөхтөрүнэ үс күнү быһа отонунан аһаан сылдьыбыт. Оҕо сүтүөн иннинэ хаһын бөҕө түһ турбут, онтон сүппүтүн кэннэ үс күннэ хаһын түспэтэх. Айтгал көстүбүтүн кэннэ хаһын түһэн, халлааннара тымныһан барбыт. Итини олохтоохтор олуһун диэн дыктиргээбиттэр. Оҕо көстүбүтүн туһунан араас хаһыаттарга суруйбуттар аҕай. Кырдьык даһаны, кырачаан оҕо күһүнүгү аһаҕас халлаанга дьитээҕи чараас таһаһынан үс күнү быһа тулуйан, аны тугунан аһаан-сиэн сылдьыбыта биллибэт. Онон айылҕа кистэлэнин, таабырынын таайар ыарахан эбит.

Сыллар аһаллар, уол оҕо улаатар. Билигин бу оҕобут Айтгал Максимов диэн Искра ситэтэ суох орто оскуолатын сэттис кылааһын ситиһилээхтик үөрэнэн бүтэрбит, олус дьобуннаах, аһаҕас дууһалаах оҕо. Үөрөбөр ал-

гебраны уонна физкультураны сөбүлүүр эбит. Оҕо сылдьан муна сылдьыбытын туһунан өйдөөбөт, баҕар, онон-манан өйдүүр буолуо да, ол туһунан санаатын үллэстиэн баҕарбат.

Айтгал бэйэтин саастыылаахтарыттан олуччу оттомноох оҕо. Аҕата Максимов Сергей Николаевич диэн «Нам-коммунтеплоэнерго» тэрилтэ Искратааҕы филиалыгар слеса-

рынан үлэлиир. Онон туох баар техника саахаланнаһына, бу слесарь илиитин иһинэн аһар. Айтгал бэйэтин билиээбиттэн куруук аҕатын үлэтигэр ороһон техникаҕа сыһыаннаах, бэркэ билэр буола улааппыт. Уонча саастааҕыттан тракторынан от оҕустарар, мунһар, от-маттиэйэр киһи буолар, быһатын эттэххэ, тракторист бэрдэ. Массына арааһын бытар, ЗИЛ-тан иномаркаҕа тийэ. Массына туга алдыаммытын эндэппэккэ билэр. Онон олохтоохтор Айтгалы массына «туохтуура» диэн ааттыылар. Массыналар алдыаннаһына Айтгал кэлэн өрөмүөннөтөллөр эбит.

Кыракий киһи бу XXI үйэҕэ үктиник икки аҕабынан сиргэ күтүнэн дьыннээх сир хаһааһына буолан үүнэн улаатаниһариттэн киһи үөрэр. Айтгал, инники өттүгэр техника арааһын баһылаан үүн, сайын, киһи бэрдэ буол, эйигинэн дьонун-сэргэн кээн тутуннар диэн алгысыбыт.

**З.А. ТИХОНОВА,
РФ үтүөлээх учуутала,
РФ суруналыыстарын сойуһун чилиээнэ, Нам улуһун Ытык киһитэ**

Бэлиэ түгэн

Аан дойдутааҕы оҕо көмүскэлин күнүнэн Хамаҕатта нэһилигэр олохтоох дьаһалта, Н.П. Габышев аатынан «Эрчим» спорт дьиэтэ, «Түһүлгэ» сыннылан киннэ оҕолорго анаан бырааһыннык тэрийдилэр. Бу күн төһө да тыаһаах буоллар бырааһынныктыы киэргэммит спорт дьэтин иннигэр оҕо аймах тоҕуоруйа муһунна.

Оной-сонгой көрбүт оччугуйкаан «Сарыал» уонна «Кытылчаан» детсад итиллээччилэрэ, икки оскуола үөрэнээччилэрэ, музыкальнай оскуола оҕолоро оторой-моторой ойуоккалаһан олох кэрэ остуоруйатын ойуулаан ыллаан, үнкүүлээн концерт туруордулар, араас куюнкурустарга кыттыбыт оҕолор үөрөкөтө талааннарын көрдөрдүлэр. Ол кэннэ площадкаҕа «Ойор күннээх оҕо саас» миэлинэн уруһуй күрөҕө буолла. Бу куюнкуруска иккили оҕо пааралаһан 17 хамаанда буолан уруһуйдаатылар.

Саамай кыра кыттааччылар «Кытылчаан» детсад итиллээччилэрэ 4 саастаах Гоголева Айыллаана уонна Мамонтов Уйгулаан, 5 саастаах игирэ уолаттар Эрчим уонна Бэргэн Семеновтар буоллулар. Куюнкурус түмүгүнэн лицей 4 кылааһын үөрэнээччилэрэ Иванова Розанна уонна Гоголева Саргы «Страна чудес» уруһуйдаан кыайылаах буоллулар. Дьоккуускай куораттан кэлэ сылдьар 3-с кылаас оҕото Максимов Воло-

ОҕО-АЙМАХ БЫРААҤЫННЫҔА

дья «Планета детства» үлэтинэн 2-с миэстэҕэ, 8 саастаах Уодай Айдын уонна Никифоров Айсыхан «Добродулар» теманан 3-с миэстэҕэ тигистилэр.

Мантан салгыы «Түһүлгэ» сыннылан киннигэр «Сизним минньигэс мичээрэ — мин сүрэхпэр» диэн түөлбөлөр икки ардыларыгар эбэ сиэниэнэн күрөҕө буолла. Бу көрүүгэ «Кытыл» түөлбөттөн 7 сиэниэнэх саха-француз лицейин повара, общественной үлэ көхтөөх кыттааччыта Находкина Аграфена Иннокентьевна, Арыы Тииттэн олохтоох амбулатория сисстэрэтэ Ачикасова Марианна Спартаковна, «Сайдам» түөлбөттөн «Түһүлгэ» СК техүлэһитэ Москвитина Ольга Семеновна, «Үрдэлтэн» «Сарыал» детсад иитээччигэ, «Ретро данс» үнкүүһүтэ Никитина Раиса Николаевна сиэниэнэниэн кыттан дьон-сэргэ сэнээриитин ыллылар.

Көрүү 6 түһүмэхтээх: «Мин сиэмминэн» эбээлээх сиэн бэйэлэрин билиһиннэриилэрэ; «Эбэбинэн иккиэн» дьарыктара, талааннара; «Саха кэскилин, инники эрэлин итэҥ таһаарыы» оҕону норуот педагогикатыгар олоҕуран сирдээхтик иитиигэ сүбэ-ама; «Сизним көрдөөх саҕата» көрдөөх түгэннэртэн

кэпсээн; «Сизмин күндүлүүр бүлүүдэм»; «Сир симэҕин курдук симээнэн» саха таҕаһын таннан көрдөрүү. Эбээлэр бары 5-7 сиэниэнэхтэр, үлэ үөһүгэр сылдьаллар, араас дьарыктаахтар, оҕо иитиитигэр тус-туска ньымалаахтар.

Аграфена Иннокентьевна дьин сахалыы куттаах, оҕолорун, сиэниэнэ сайыллыка таһааран сайылатар уратылаах. Күөх дуолга көнүл көччүтэн,

сибиэһэй үрүн аһынан, сахалыы лэппиэскэнэн күндүлээн, айылҕаҕа сырытынан дьыннээхтии бор-торгына итэлиир. Үс кыыс сиэниэнэрэ ырыа кэһиилээх кэлбиттэр, төгүрүк остуол тула олорон эбээлэр астаабыт лэппиэскэтин сибиэһэй сүөгэйгэ оймоон сиэбиттэрэ оҕо сааһы санатта. Аграфена Иннокентьевна танас сыһын сысыка хаалларбакка иистэнэр, ол дьарыгар сиэниэнэри уһуйар эбит. Ону таһынан үрүң

чаанньык мунһарын көрдөрдө, бэйэтэ улахан баҕайы чаанньыгы тутан киирбитэ дьыннээх хаһаайка буоларын туоһулуурга дылы.

Марианна Спартаковна уол сиэниэнэн кэлбит. Кинилэр иллэн кэмнэригэр оригаминан дьарыктаналлар, быһстапкаҕа кытталлар эбит. Сиэн уол олонхону сэргиирин, кыттарын биллибит. Ольга Семеновна хоһоон аҕар дьарыктаах буолан сиэн туһунан хоһоону ис иһиттэн иэйэн аахпытта иһирэхтик иһилинэ. Оҕону үлэҕэ иитиини инники тутарын, оҕуруон сиэниэнэригэр сахалыы кизгэллэри тигэрин кэпсээн, көрдөрөн ааста.

Раиса Николаевна кырачаан сиэнэ кыыс ыллаан чуопчаарда, эбээ бэйэтэ испиискэ хаатын теманан мунһар сэдэх дьарыктаах эбит. Раиса Николаевна кэргэниэнэ Яков Петровичтын «Ретро данс» бальнай-спортивной үнкүү бөлөҕүн биэр бастын пааралара. Бу көрүү кыттааччыларын «Күбэй» эбээлэр түмсүүлэрэ «Көмүс сүүтүк» үнкүүнэн эбэрделээтилэр. Биэчэри общественик эбээ, саха-француз лицей интернаттын иитээччигэ Саввинова Е.Г сиэниэнэн салайан ыгыттылар.

Эбээ барахсан сиэн көрөн дьоллоһорун, сырылачы сыллаан сүрүбэ-быраа сымнырынын, ситиһилэриттэн дуоһуйарын чугастык ылынан, кэрэхсэбиллээх тэрээһинтэн көрөөччүлөр долгуйа үөрэн тарастылар.

**М.Г. ВИНУКОВА,
Хамаҕатта сэл.**

ЫҢЫРЭХ ТЫҢҢАР

Убаастабыллаах салайааччыбытын, СР үөрэҥиритин туйгуна, «Гражданская килбиэн» бэлиэ хаһаайына, Нам улуунун «Матери России» ЯРО председателэ **ГАБЫШЕВА ЕКАТЕРИНА ПЕТРОВНА** 60 сааскын туолбут күнүнүн итии-истинг эбэрдэ!

- Учуутал кэскиллээх идэтин талаангын,
- Чуораанчык тыаһыгар уйдара дайангын,
- Уруоккар күннэтэ билигин тиэрдэнгин,
- Ураты ийингэ куустаран үөрэнгин
- Тэтиминг, эрчиминг уостубат буолуохтун,
- Айарың-тутарың күүһүрэн иһиэхтин,
- Лыах буолан ыраахха дайахтың!
- Аймах дьонун махтала
- Арчылыы, айхалыы туруохтун,
- Оҕон-уруун таптала
- Олоххун үөрүүнүн толоруохтун.
- Сааскы сарыалыы сырдык мичээрин
- Хаһан да сүпсэтин, өсөтүң!
- Сайаҕас санааң, амаарх дууһаң
- Хайдахтаах да кэмгэ сүрөҥи уоскуттун!

Намнааҕы И.С. Гаврильев аатынан 1 N-дээх уопсай үөрэхтээһин орто оскуолатын коллектива

Күндү тапталлаах кыыспын, кэргэммин, ийэбитин, балтыбытын, эдьийбитин, Нам 2 N-дээх оскуолатын педагог-социологын **ГОТОВЦЕВА НАТАЛЬЯ АЛЕКСАНДРОВНА** оҕону иитэр-үөрэтэр сыралаах үлэн сыаналанан «СР үөрэҥиритин туйгуна» аат индэриллибитинэн истинник эбэрдэлибит!

Баҕарыт баҕа санаа бастыңын, үтүө санаа үтүмэнин, үгүс үөрүүнү, уйгулаах-бийаннаах олоҕу, чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, ылсыбыккын ыспара, тушпуккун толорута сырыт диэн алгыспыт үтүөтүн, санаабыт мааныгын этэн алгыбыт!

Эбэрдэни кытта чугас дьонун, аймахтарын

- ③ **Продается** земельный участок, 32 сотые. Территория старой пекарни. 1,5 млн. руб. **Тел. 89142992495**
- ③ 2000 с. тутул-лубут дьибэ (7x8), пристрой (5x6), гараж (4x7) **атыылыбыт.** **Тел. 89681528336, 89681528335**
- ③ **Продается** участка в Нэлэгэр (Намская, 74) в рассрочку. Нотариально — 165 т.р. **Тел. 89841197554**

КЭРИЭСТЭБИЛ

Таптыр, күндүтүк саныыр кэргэним, аҕабыт, эһэбит, Амма улуунун Соморсун нэһилиэгиттэн төрүттээх Хатырык нэһилиэтин олохтооҕо Матвеев Иван Степанович күн сириттэн букатыннаахтык барбыта бу дьыл бэс ыйын 7 күнүгэр биер сылын туолар.

Кини 1968 с. тохсунньу 17 к. Степан Петрович, Вера Егоровна Матвеевтар дьибэ кэргэннэригэр, уон оҕолоох ыалга, бэһис оҕонун төрөөбүтэ. Кыра сааһыттан үлэҕэ-хамнаска эриллэн улааппыта, буспута-хаппыта. Оҕо сааһа кыыс Амма кытылыгар оччотооҕу оҕо тэҥинэн кырдалга кылыһан, тустан, хапсаҕайдаһан, октябренок, пионер кэжэтигэр ааспыта. Эбэтигэр, эһээтигэр олорубутун, эдьийдэрин батыһарын, оҕо сааһын санаан, сылаастык ахтара. Спорка, тустууга дьобурдааһын Соморсун орто оскуолатын учуутала Рязанская Семен Семенович бэлиэти көрөн, дьарыктаабыта, сүүрүүгэ, теннискэ эмиз холоммутара. Кэлин да дубакка, саахымакка ооньуура, тустара, күрэхтэргэ кытыһа эрэ, илии туурдаах буолара. Теннискэ нэһилиэк, улуус, регион таһымгар ооньуура, ситиһиллэнэр.

Аармыйа кэннитэн 90-с сылларга олох-дьаһах уларыыр кэмигэр төрөөбүт нэһилиэгэр совхозка үлэстэбит. Кэлин совхоз арахсыта буолбутугар «Арыылаах» хаһаайыстыбаҕа, онтон ДьКХ тэрилтэтигэр энкилэ суох үлэстэбит. Үлэҕэ сүрдээх ирдэбиллээх, хоһуун, түргэн-тарҕан туттуулаах, ээлдээл сыһыны, бытаарыны төрдүттэн сөбүлөөбүт, ылыммат майгылааҕа, саҕалаата да бүтэр сорукааҕа.

2003 сылтан Нам улууну олохсуян, үлэлээн-хамсаан олорубута. Кэлинги сылларга, тутууга идэтигин, Намна элбэх дьибэни тутуспута, дьон-сэргэ махталын ылбыта.

Нам улуунун иккис дойдунан аабынара, манна кэргэннэн, дьибэ-уот оностон, үс оҕо-

ну төрөтөн, кыргыттарын иитэн, үөрэттэрин, үлэһит, ыал онортоого, эһээ буолан сиз миннигэс сытын биллэ. Уолдугар, ханык предметкэ дьобурдааһын, хас да сыл инниттэн ону туруорсан, үөрэххэр кыһан диирэ. Уолунаан уһуаантан саҕалаан оскуолаҕа аҕалар күрэхтэригэр сыл ытыгытыгар, саахымакка, дуобакка бастыылыра. Уолун кыра эрдэбиттэн батыһыннара сылдьан сиргэ-уокка сылдьыы, балыктааһын мындырдыгыгар уһуян испитэ баара... Тыаба туттардыын уларыһара, барытын тыһынааһымсытан көрөрө, айылҕаҕа сыһыаннаах сиэри-туому барытын тутуһара.

Аҕабыт айылҕаттан айдарылаах байанайдаах балыксыт этэ. Балык ханан тохтун сөптөөх тоҕойдорун ааҕа билэрэ, кыһынгы айылҕаҕа күөл уута ханан баарын көрөн турар курдук этэрэ. Туттар малын, сэбиргэлин бэйэтэ оносторун дьон кэрэхсээн, куруук ыйыталаһара. Бары күүһүн муньунан саас балыктаһа тахсыбыта, «Байанайым өтөрүнөн балыктаабаат диэн маанылаата», - диэн кирибитэ. Кэлинги сылларга муус аныһан балыктааһынга ылсан, «Народная рыбалка» Бүтүн Россиятаағы фестивалга биридиилээн күрэххэ иккис буолбута, хамаанданан үгүс миэстэҕэ тиксипиттэрэ.

Төрөөбүт дойдутун, Амматын, аймахтарын, бииргэ төрөөбүттэрин, чугас доботторун, бииргэ үөрэммит оҕолорун өрүү үрдүктүк тутара, тыл номоҕо оностор. Күһүн, саас хайаан да Амматыгар бултан, дьонун-сэргэтин көрсөн кэлэрин астыһара.

Аҕабыт ыарахан ыарыыга ылларан санаатын түһэрбэккэ олоххо тардыһыта күүстээх буолан, доруобуйата көнөрүгэр кыаллары барытын оноро саатабыта. Олоҕун тиһэх күннэригэр доруобуйата улахан-нык мөлтөөбүтүгэр биирдэ да мунгатыбыкка, ыарыһыны кыт-

«ТУЙМААДА» хаһыакка сурутун

Күндү ааҕааччылар! «ТУЙМААДА» общественной-политической хаһыакка 2016 сыл иккис аҕаарыгар сурутартыгыгар ыңырабыт.

Бар дьонно аналлаах, дьин көңүл «ТУЙМААДА» хаһыакка тыа сириг кыһарҕаннаах олоҕун, политика, экономика, буолаары турар быбардар тустарынан кырдыктаах суруйуулар бэчээт-тэнэллэр. Ону сэргэ «Олох көстүүлэрэ», «Дьылыра хаан», «Эйгэ», «Баай байанай», «Иччи», «Таптал таабырына», «Араас» онтон да атын балаһалары ааҕан, сэргэхсийиэххит. Бэчээттэнэр суруйуулар соробор соһутоохтара, ардыгар аралдыгытаахтара.

Бу сыл олус интэриһинэй буолара күүтүллэр. Быбардар тустарынан этэ да барбаппыт. Оттон барыбыт олохпут, арааһа, үүт-тураан буолбата буолуо. Сыана үрдээһинэ, үп-харчы кырыымчык буолуута, санаа-оноо түһүүтэ... Сүбэлэи этибит: «Туймаада» хаһыаты сурутан ааҕан, араас кыһалҕалары көрсөргө бэлэм буолун. Тоҕо диэтэххэ «Туймаада» хаһыат сэттис сылын кырдыгы эрэ суруйан кэллэ. Онтон суруйбуһу барыта туолан иһэрин үгүс ааҕааччылар бигэрэтэллэр. «Туймаада» харахытын арыһаҕа, олох устун эрэллээхтик хаамаргытыгар көмө-имэ буолуоҕа, этиллибитин курдук ардыгар аралдытан абырыаҕа.

Сурутуу сыаната 6 ыйга маннык: киин улуустарга – 1196 солк. 64 харчы, Бүлүү бөлөх, хотугу уонна соҕурууну улуустарга – 1446 солк. 66 харчы.

Бу күннэри көтүппэккэ суруттахына, «Туймааданы» Саҕа дьылга диэри илиигэр ылан ааҕар дьоллонооххут. Хаһыаты бэйэбит сурутартыг таһынан ыалларгытын, чугас дьоннугун сурутталарыгар агитациялаан диэн көрдөһөбүт. Бэйэбит олохпутун бэйэбит оностуоҕун. Кырдыктаах информацияны бэчээттиир «Туймааданы» сурутуон – элбэҕи билиэн, олоххор ситиһиллээх буолуон. Кэнэҕэски ыччаппыт, оҕолорбут-сиэннэрибит тустарыгар – бука диэн олорон биэримиэҕин!

«ТУЙМААДА» редакцията

- ③ **Продаю** жилой дом (лафет) с участком 15 соток в с Намцы Намского улуса:
 1. дом — 81,8 кв.м (2002 г.п.)
 2. гараж — 42,2 кв.м (печное отопление)
 3. ледник, сарай, баня, душ
 4. огород, разные растения (рябина, акации, черемуха, бузина, березы, боярышник и разные кустарники)
 5. рядом детский сад, летний водопровод
 6. газ и свет
- 7. высокий ровный красивый участок. Цена 1 млн 700 тыс. руб., СРОЧНО!!! Торг или обмен на легковое авто + доплата, варианты. **К/т. 8-924-460-3233**
- ③ **Продаю** речной песок, а/м Камаз. **Тел. 89644232507**
- ③ **Выполним любые строительные работы:** дома, дачи, сараи, гаражи и т. д. **К.т. 8-924-877-27-69**

МАХТАЛ

Биһиги кырачаан уолбут Федоров Филиппок эмтэнэригэр кыыспыт, Нам начальнай оскуолатын 1 «а» кылааһын үөрэнээччитэ Федорова Тома кылааһын учууталлара, оҕолоро, төрөппүттэрэ, оскуола коллектива «Свети моя школа, свети» бырайыак чэрчитинэн ытыгылыбыт аһымал акция тэрийэн көмө харчы хомуян биэрдиһэр.

Биһиги дьибэ кэргэн аатыттан дириг махталытын тиэрдэбит оскуола директорыгар Н.Г. Слепцоваҕа, педколлективыгар, А.И. Ядрихинскаяҕа, кылаас салайааччытыгар Н.И. Тимофееваҕа, кылаас оҕолоругар, төрөппүттэригэр. Баҕарыт эһиэхэ кытаанах доруобуйаны, үлэтигэр, үөрэххитигэр үрдүк чыпчаалы, дьоннуг-сэргэбит этэнгэ буоллуннар. **Махталы кытта Федоровтар дьибэ кэргэн**

сөбүлүүр учуутала Винокуров А.Е. салайытынан «Горизонт» туркулуупка дьарыктаммыта. Хас да сыл оскуолаҕа «Бастың турист» аатын ылбыта. 2002 с. кыһынгы спортивной ориентирование республика чемпиона буолбута. Онтон боксаҕа, хайыһарга хаста да улус призера, чемпиона буолуутаалабыта. Футбол ооньуон элбэх күрэхтэһиллэргэ ситиһиллээхтик кытара. 2006 с. оскуолаһын бүтэрэн баран СГУ физкультурнай институтугар хайыһар салаатыгар үөрэнэ кирибитэ. Кэлин волейболунан утумнаахтык дьарыктаммыта уонна волейбол салаатыгар көһөн үөрэнэ иһэн, үлэһит эбиһин диэн үөрэҕиттэн тохтообута.

Уһанар, тутар дьобурдаах буолан аҕатын кытта сылдьан, элбэх олорон дьибэ тутуспута. Волейболга нэһилиэк, улус сборной хамаандатыгар кириэн, элбэх күрэхтэһиллэргэ кытара, хаста да улус, республика турнирдарыгар «Бастың ооньуоччу» ааты ылбыта. 2011-12 сылларга Усурийскай куоракка воздушно-десантнай войскаҕа ытык иһин төлөөн, ситиһиллээхтик сулууспалаан кэлбитэ.

Оҕобут сып-сырдык мичээринэн сандааран кирирдэһинэ, дьибэбит иһэ сырдыгы түһэрэ. Хантан да кэлэригэр дьибэбин, бырааттарбын аһынным дьибэтинэн кирирэрэ.

Онтон оһол обургу биер түгэнгэ барытын тосту уларыһыта. Хаһан да ыалдар, мөл-түүр диэни билбэтэх муус до-руобай киһи сытынан кэбиспитигэр, бары да соһуйбуһу, хараастыбыппыт, өргө диэри итэҕэйбэтэхпит. Онук да сытан, хаһан да санаатын түһэрбэт этэ, хата, бэйэбитин сэргэхситэрэ. Өссө ыарахангык ыалдын, эмкэ барааччылар үкэ наадыһаллара биллэһинэ, пенсиятыттан ордорон, харчы ыытар эбит. Биригэ үөрэммит, сулууспалаабыт, үлэлээбит доботторун олус күндүтүк саныһара, куруутун кэлэн, көрсөн баралларыттан үөрэрэ, махтанара.

Оҕобут барахсаны тиһэх суолугар атаарар саамай ыарахан кэммитигэр күүс-көмө буолбут бары чугас аймахтарбытыгар, оҕобут табаарыстарыгар, доботторбутугар, бииргэ үлэһит коллегаларытыгар, биер дойдулаахтарбытыгар ис сүрэхпиттэн махтанаммыт.

Ийэтэ, аҕата, бииргэ төрөөбүттэрэ, эһэтэ, эбэлэрэ

Администрация и профсоюзный комитет АО «Намкоммунтеплогэнерго» выражает глубокое соболезнование родным и близким по поводу смерти после продолжительной болезни ветерана производства	Өр сылларга бииргэ үлэстэбит, убаастыр кол-легабыт, Госсанэпидсулусуна туйгуна, бочуоттаах үлэһитэ, үлэ ветерана, Ленский нэһилиэк бочуоттаах олохтооҕо
КРЕНЕВА Валентина Александровича.	ВИКТОРОВА Лидия Леонидовна күн сириттэн барбытынан чугас дьонугар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.
Выражаем глубокое соболезнование Галине Филимоновне, детям, внукам по поводу кончины после продолжительной болезни любимого мужа, отца, бабушки, ветерана труда	ФЕДУС ЦИЭ, Роспотребнадзор коллектива
КРЕНЕВА Валентина Александровича. Скорбим вместе с вами.	Күндү ийэбит, эбэбит, хос эбэбит, сэрии кыттылааһын оҕдобото, үлэ, тыл ветерана
Приход Намской церкви Иоанно-Предтече	ВАСИЛЬЕВА Екатерина Семеновна үһүн, ыарахан ыарыһтан 89 сааһыгар б.д. бэс ыйын 6 күнүгэр орто дойдуттан барытын аймахтарыгар, билэр дьонугар диригник курутууһун туран иһитиннэрэбит.
Күндү эдьийиңит, үлэ ветерана, Намселотун ытык киһитэ, Саха республикатын Госсанэпидсулусуһун туйгуна	Кыргыттар, сиэннэрэ, хос сиэннэрэ, күтүөттэрэ, киһииттэрэ
ВИКТОРОВА Лидия Леонидовна б.д. бэс ыйын 1 күнүгэр күн сириттэн бар-бытын бары билэр, чугас дьонугар диригник курутууһун туран иһитиннэрэбит.	Үлэ, тыл ветерана, сэрии кыттылааһын оҕдо-бото, өр сылларга энкилэ суох улуспут хаһыатын редакциятыгар бугалтеринан үлэстэбит
Бииргэ төрөөбүттэрэ, аймахтара Павловтар, Гоголевтар, Викторевтар, Матвеевтар, Ноговицыннар	ВАСИЛЬЕВА Екатерина Семеновна үһүн, ыарахан ыарыһтан күн сириттэн барытынан оҕолоругар, сиэннэригэр, хос сиэннэригэр, аймахтарыгар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.

Кылаабынай редактор В.Г. Касьянов

ОТДЕЛЛАР:
редакторы солбуһааччы — **41496**,
хаһыаты тангыс — **41332**,
бухгалтерия — **41141**,
факс — **41141, 41496**.

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улуунун «Энсиэли» хаһыат редакцията» автономнай учреждение. Сибээс, информационай технологиялар уонна маассабай коммуникациялар эйгэлэригэр кэтээн көрүүгэ Федеральная сулууспа СР управлениетыгар 2012 с. олунньу 7 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ — **ПН №ТУ14-0216**.

Сурукка ааккытын-суолугун, үлэһитин, дьибэбит аадырыһын чопчу ыйын. Редакцияҕа кири-бит суруктар төнөрүллүбөттөр. **Автор этэрэ хаһыат санаатыннын мэлдьи биер буолбат.**

«ЭНСИЭЛИ» - Нам улуунун хаһыата.
678380, Саха Республиката, Нам улууһа, Нам сэл., Заложнай уул. 4.
E-mail: Namtsy41141@mail.ru

«Энсиэли» хаһыат
РИС талыһына, таһылыһына
уонна бэчээттиир сыһар бэчээттэннэ.
Аадырыһа: Нам сэл. Заложная уул. №4
Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бэчээт. Лиц
Көңүл сыаналан атыгылаһар
Индекс — Р0005. Тираһа — 1604
Бэчээкэ илии баттананытын графика —
12:00 с. 06.06.2016 с.
Бэчээкэ илии баттанна — 11:20 с. 06.06.2016 с.